

dezők önzetlen segítségére is. (Néhány ilyen darab megtalálható a www.mmi.hu \müvészeti oldalon, a *Dirib-darab drámatéka*ban.)

Friss módszertani segédanyag kevés van, bár éppen ebben az évben kettő is megjelent, amelyeket a fenti honlapon ajánlunk is az olvasónak. Benke Éva: *Illeszd a cselekvényt a szóhoz...* és Adorján Viktor: *Színjátszóknak Való Kis Kátéka* c. könyve egyrészt a rendezés viszontagságai közepette nyújt némi támpontot, másrészt segít abban, hogy az irodalmi anyaghoz hogyan közelítsünk, hogyan kísérreljük meg felfejteni titkait a színpadi értelmezés szemszögéből.

Értékes kiadványokat kínál a Marczibányi téri Művelődési Központban található szakkönyvtár drámatanároknak, gyerekszínjátszó-rendezőknak, de „mezei” pedagógusoknak is, és természetesen az elmúlt hatvan éves működése során a Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus szakkönyvtá-

ra is felhalmozott egy meglehetősen nagy gyűjteményt, amelyet felnőtt színjátszókat rendezők is sikerrel használhatnak. (Itt is van jó néhány anyag, amelyet előbb le kell porolni!)

A már többször idézett intézeti honlapon kívánunk helyet adni azoknak a megkereséseknek, amelyekben csoport keres színjátszót, vagy éppen színjátszó keres csoportot – de arra is van példa, hogy játszóhely ajánlkozik, színjátszó csoportnak adna helyet, vagy éppen fordítva, a csoport keresi a bemutatkozás lehetőségét. Ehhez hasonló kéréseknek továbbra is önzetlenül teszünk eleget.

A színjátszás hazai helyzetét átfutó *Apropóink* nem kívánunk a teljesség köntöskében tetszelegni. Ám talán adtunk némi tájékoztatást, gondolatébresztő mondatokat, vagy – reményeink szerint – néhány hasznos információt arról, hova forduljanak, hol találnak segítséget azok, akik a színjátszás iránt érdeklődnek.

NEMZETISÉGI KULTÚRÁK MŰVELÉSE MAGYARORSZÁGON

Kisebbség – többség – integráció? – Kétnapos konferencia

2007. szeptember 26. és november 14.

A Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus 2007 őszén az Oktatási és Kulturális Minisztérium támogatásával kétnapos konferenciát szervezett **Kisebbség – többség – integráció?** címmel, a Magyarországon élő 12 nemzeti kisebbség kulturális tisztviselői számára. Az intézet a romáknak, a 13. regisztrált kisebbségnek, másik időpontban szervez külön tanácskozást. A tanácskozás színhelye mindkét napon az intézet színháza volt (Budai Vigadó, Budapest, I. ker. Corvin tér 8.).

A szakemberek elvi és gyakorlati szempontokból értékelték a nemzetiségek kulturális állapotát, intézményi lehetőségeit és közművelődési helyzetét, valamint választ kerestek – és részben találtak is – oly fontos kérdésekre, mint a magyarországi nemzetiségek, kisebbségek helyzete az európai uniós integráció után, s ennek függvényében a nemzetiségek lehetséges jövőképe a 21. század változó világában. Az intézet a későbbiekben szakmai tevékenységek szerint elkülönülő műhelyek létrehozását tervezi.

A sikeres rendezvény első napját, **2007. szeptember 26-át** a szervezők főként elméleti kérdéseknek szentelték. A tanácskozás előadói a kisebbségi jog érvényesülésének európai helyzetét, a jelenlegi kormányzati szervek aktuális és tervezett tevékenységét, a regionalizációt, valamint a közigazgatási szerkezet átalakulásának a nemzetiségekre gyakorolt hatását, valamint a pályázati lehetőségeket vizsgálták.

A konferencia második napján, **2007. november 14-én**, **Nemzetiségi kultúrák művelése Magyarországon** címmel a nemzetiségi közművelődés **gyakorlatát** elemző tanácskozásra került sor.

A hallgatóság soraiban mindkét napon képviseltették magukat a jelentős kulturális intézmények, az országos kulturális szövetségek, az országos kisebbségi önkormányzatok és azok kulturális bizottságai, a kultúrát is kutató kisebbségi intézetek, jelen voltak az érintett külképviseletek kulturális tanácsosai, attaséi, valamint az érintett szakminisztériumok munkatársai.

Borbáth Erika, a Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus főigazgatója nyitotta meg a tanácskozást, amelynek szeptemberi délelőtti Németh Erika főigazgató, a

Miniszterelnöki Hivatal (a továbbiakban: MEH) Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Főosztálya vezetője, a hazai kisebbségpolitika jelenéről, a célokról és a lehetőségekről tartott nyitóelőadást. Ezt követően dr. Németh János István vezető főtanácsos A magyarországi nemzetiségek az Oktatási és Kulturális Minisztérium közművelődési stratégiájában, Kishegyi Viktória elnöki főtanácsadó a Magyarországi nemzetiségek érdekképviselete parlamenti szinten, Dr. Kaltenbach Jenő, volt ombudsman, egyetemi tanár, Kisebbségi jog a harmadik köztársaságban címmel értekezett. Paulik Antal, a MEH Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Főosztálya főigazgató-helyettese az Európa Tanács Regionális vagy Kisebbségi Nyelvek Chartáját, Fretyán István, a MEH Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Főosztálya szakmai főtanácsadója az Európa Tanácsnak a Kisebbségek védelméről szóló keretegyezményét ismertette. Dr. Solymosi Lászlóné kisebbségi szakértő, tudósító, fontos, új szempontokat taglaló előadása a fenyegetett nyelvekről szólt, pozitív ellenpéldaként egy feléledő nyelv, a walesi nyelv esetét felidézve.

A délutáni előadások sora a nemzetiségek pályázati lehetőségeit vette számba. Dr. Szabó Zoltán, a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség vezető projektmenedzsere A magyarországi nemzetiségek pályázati lehetőségei az Új Magyarország Fejlesztési Terv akcióterveinek keretei között címmel ismertette a lehetőségeket, Molnár Márton, A Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségekért Közalapítvány igazgatója pedig bemutatta intézményét mint a nemzeti és etnikai kisebbségek kulturális tevékenységének támogatóját. A szeptemberi előadásokhoz felkért hozzászólóként Lásztity Péter, a Nemzetiségi Kulturális Szakértői Tanács tagja, Giricz Vera képviselő, valamint Györfvári Gábor Zoltán, a Horvát Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Diákotthon igazgatója osztotta meg gondolatait az érdeklődőkkel.

A november 14-ei tanácskozási nap célja – a szeptemberben áttekintett európai és itthoni elvi - politikai alapok, a kormányzati stratégia és a támogatási rendszer tisztázása után – el-

A BUDAI VIGADÓ 107 ÉVE A KULTÚRA SZOLGÁLATÁBAN

sősorban a nemzetiségi közművelődés gyakorlatának vizsgálata volt. A közösségi művelődés, a nemzetiségi nyelv és kultúra, a művészetek és a nemzetiségi kultúra, valamint a nemzetiségi tárgyi kultúra védelme témaköréit érintették az előadók, akik saját nemzetiségük intézményeinek konkrét szakmai példáit bemutatva és elemezve vonták le rendszerint általános érvényű következtetéseiket.

Dr. Kállai Ernőnek, a nemzeti és etnikai kisebbségi jogok országgyűlési biztosának köszöntője után A közösségi művelődés tartalmáról és lehetőségeiről témakörben Borbáth Erika főigazgató tartott gondolatébresztő előadást. Őt Király Katalin, a Szlovák Művelődési Központ igazgatója követte, aki A nemzetiségi művelődési központokról Magyarországon címmel, a szlovák modell konkrét bemutatásával, megszűvelendő lehetőségeket vázolt.

A budaörsi Grósz András történész – levéltáros, a Dr. Riedl Ferenc Helytörténeti Gyűjtemény vezetője az egyházak és a hitélet szerepéről szolt az identitás megőrzésében. A Terézvárosi Örmény Kisebbségi Önkormányzat elnöke, Vertán Zsoltné ugyanebből az aspektusból elemezte és mutatta be az Örmény Katolikus Plébánia közösségi életét.

A nyomtatott médiumok által képviselt lehetőségekről három előadás szolt: a Ludové Noviny szerkesztője, Fuhl Imre A nemzetiségi média szerepe a hazai nemzetiségek kultúrájában, a Croatica Kulturális, Információs és Kiadói Kht. igazgatója, Horváth Csaba, Nyelvművelés, kiadói tevékenység és terjesztés nemzetiségi körben címmel, az Országos Görög Önkormányzat könyvtárvezetője, Halász Katalin pedig A nemzetiségi könyvtári ellátottság a gyakorló könyvtáros nézőpontjából címmel tartott elemző értékelést.

A nemzetiségek anyanyelvű amatőr és hivatásos színjátszásának alapos áttekintését adta a téma egyik szakértője, Lásztity

Péror, a Nemzetiségi Kulturális Szakértői Tanács tagja. Sok tapasztalatot tükröző és megvalósításra érdemes ötleteket tartalmazó előadásának gyakorlati átültetése több projektben folyamatban van. Konkrét esettanulmányt a Malko Teatro Bolgár Színház vezetője, Hadzsikosztova Gabriella prezentált – a gyakorlatban lehetséges utak egyikét szemlélítve.

Nemzetiségi amatőr és professzionális művészetek a 21. században Magyarországon címmel a Neue Zeitung főszerkesztője, Schuth János tárta a nyilvánosság elé a Magyarországi Német Írók és Művészek Szövetsége immár 15 esztendőnyi tapasztalatait. Felhívta a figyelmet arra a körülményre, hogy a fordulat óta a német nemzetiség irodalmi tevékenysége alábbhagyott. Ennek oka nemcsak a több író és támogató halála okozta súlyos veszteség, hanem egyrészt a folyamatos kritikai dialógus hiánya, másrészt az a társadalmi szemlélet, amely az új gazdasági és szakmai kihívásokra hivatkozva elhanyagolja a művészetek pártolását.

A nemzetiségi kultúra tárgyi védelméről három referátum hangzott el. A Landcsrat szerepe a magyarországi németek hagyományápolásában címmel Heilig Ferenc, a Magyarországi Németek Ének-, Zene- és Tánckarok Országos Tanácsának elnöke, A magyarországi nemzetiségek kulturális öröksége a múzeumokban címmel pedig dr. Horváth Sándor néprajzkutató, a Vas Megyei Múzeumok megyei múzeumigazgatója, a Magyar Néprajzi Társaság Nemzetiségi Szakosztályának elnöke vázolta a hagyományörzés és -ápolás különböző formáit és lehetőségeit – nem hallgatva el a nehézségeket sem. Végül Vukovits Koszta, a szentendrei Szerb Egyházi Múzeum igazgatója értékelt: A szentendrei Szerb Egyházi Gyűjtemény szerepe a magyarországi szerbeknél címen az értékmegőrzést mint közös kisebbségi és többségi társadalmi értéket felmutatva.

A szervező Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus a konferenciasorozat teljes anyagát önálló kiadványban fogja az érdeklődők rendelkezésére bocsátani.

Frigyasi András

